

Representantforslag 39 S

(2015–2016)

fra stortingsrepresentantene Kirsti Bergstø, Heikki Eidsvoll Holmås og Karin Andersen

Dokument 8:39 S (2015–2016)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Kirsti Bergstø, Heikki Eidsvoll Holmås og Karin Andersen om nye tiltak for å sikre hjelp og støtte til flerlingfamiliene

Til Stortinget

Bakgrunn

De fleste ordninger for barnefamilier er satt sammen på en måte som er tilpasset det som er vanligst: at ett barn fødes om gangen. Hvert år er det nærmere 1 000 flerlingfødsler i Norge, de aller fleste tvillinger. Det er helt rimelig at disse familiene, som står overfor noen helt spesielle utfordringer, møtes med hjelp og støtte fra samfunnet som gir barn og foreldre en trygg og god start. Dagens systemer tar ikke skikkelig høyde for behovene flerlingfamiliene har. Når velferdsordningene ikke stemmer med hverdagen til familiene, er det nødvendig med justeringer.

Ved en vanlig ettbarnsfødsel vil barnet ha en forelder hjemme gjennom hele permisjonstiden. For flerlinger er situasjonen annerledes, her må barnet dele permisjonen med søsken som er født samtidig. Selv om det fødes to, eller enda flere, barn samtidig, utvides ikke retten til permisjon tilsvarende. Etter en ganske kort periode vil flerlingfamiliene oppleve at de har færre hender til å håndtere hverdagen enn andre familier har. Både barn og foreldre i flerlingfamilier trenger trygghet og avlastning.

Forslagsstillerne mener foreldrepermisjonen for flerlingfamiliene bør økes. I dag gis det fem uker ekstra, som foreldrene kan ta ut samtidig. Dette er for lite og gjør at en forelder blir alene i hverdagen med to eller flere svært små barn, altfor tidlig. Forslagsstillerne har likevel merket seg at barne- og likestillingsmi-

nister Solveig Horne i svar på skriftlig spørsmål fra representanten Audun Lysbakken, jf. Dokument nr. 15:1309 (2014–2015), avviser et slikt forslag. Det at regjeringen Solberg ikke ønsker å utvide foreldrepermisjonen for flerlingene, bør likevel ikke være til hinder for enighet om andre viktige endringer for flerlingfamiliene. Dette representantforslaget søker å finne frem til enighet om flere andre forhold enn selve foreldrepermisjonen, som forslagsstillerne mener det bør være gode muligheter for å få tverrpolitisk tilslutning til. Forslagene er ment å gjøre endringer som er ikke er kjempestore for samfunnet, men som vil bety svært mye for familiene som trenger litt ekstra rom og hjelp.

Flerlingfamiliene trenger sterkere støtte fra samfunnet enn den de fleste andre familier får, ganske enkelt fordi belastningen er så mye større. Mange av flerlingfamiliene får også ekstra utfordringer gjennom at flerlinger oftere fødes før termin. Barn og foreldre trenger ekstra tid og støtte, familiene kan være mer sårbare. Foreldre som får flerlinger, kan ha det tøft, både fordi det er vanskelig å håndtere mer enn ett barn, og fordi følelsen av ikke å strekke til kan være sterk, særlig i det første leveåret.

Forskning fra Folkehelseinstituttet viser at tvillingmødre har hele 77 prosent større sannsynlighet for depresjon enn andre mødre fem år etter fødselen. Dette er kunnskap som fortjener å bli tatt på alvor.

Forslagsstillerne mener det første naturlige steget er å gjennomføre en skikkelig kartlegging av levekårene for disse familiene, samt systematisere kunnskap som allerede eksisterer, for å kunne vite mer om hvilke behov som finnes, og hvilke mangler velferden har.

Videre foreslås fire helt konkrete tiltak, som ikke koster mye, men som vil gjøre livet enklere for disse familiene.

Det første er å gi far, og medmor, rett til kortere arbeidsdag det første leveåret. I dag har en mor som ammer rett til fri. Med en tilsvarende rettighet for far, eller medmor, vil flerlingfamiliene få sårt tiltrengt avlastning for en tryggere og bedre hverdag.

Det andre er å styrke rettighetene for far, eller medmor, ved fødsel. I dag finnes det en lovfestet rett til to uker fri ved fødsel, såkalt omsorgspermisjon. Rettigheten utløses i dag per fødsel, ikke per barn. Forslagsstillerne foreslår å endre dette slik at tvillingfamilier får fire uker, trillinger seks uker og så videre. Det bør vurderes å gi støtte til arbeidsgiver gjennom folketrygden for ekstraukene for flerlingfamilier.

Det tredje forslaget er innføring av en lovpålagt ordning med familievikar. En slik ordning vil gi lovfestet rett til praktisk bistand fra kommunen for familier som har spesielle behov for hjelp. I dag er det tilfeldig om støtte gis. Dagens lovverk gir kommunene en plikt til å vurdere hjelp til familier som har spesielle behov, men virkeligheten viser at dette langt fra fungerer godt nok i praksis. Derfor er det nødvendig med klarere rettigheter for å sikre at kommunene bidrar. Eksempler på familier som bør omfattes av en slik rettighet, kan være enslige med flerlinger eller trillingfamilier, men også familier som har barn med alvorlige funksjonsnedsettelse, eller familier der foreldre blir alvorlig syke. En slik ordning med familievikar er ment å være et tiltak som kan iverksettes akutt, og som vil gi kommunene en plikt til raskt å bruke sunn fornuft for å sikre hjelp til familier som trenger det.

Det fjerde forslaget innebærer at de familiene som får trillinger, eller enda flere barn på en gang, skal få full foreldrepermisjon til begge foreldrene. Dette gjelder svært få, mellom ti og tjue familier

hvert år, men det er stor forskjell på dagens situasjon der en skal håndtere tre, som regel for tidlig fødte, barn på en gang, etter bare en kort felles permisjon.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen iverksette en levekårs-kartlegging om flerlingfamilier.
2. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å gi rett til kortere arbeidstid for far, eller medmor, i flerlingfamilier gjennom første leveår, etter mal fra dagens rett til ammefri for mor.
3. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å endre arbeidsmiljølovens bestemmelse om omsorgspermisjon ved fødsel til å gi rett til to uker per fødte barn.
4. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om lovfestet rett til familievikar for familier med særlige omsorgsutfordringer, for eksempel enslige med tvillinger, trillingfamilier, familier med barn som har alvorlig sykdom eller funksjonsnedsettelse eller familier hvor det er alvorlig sykdom hos foreldrene.
5. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å utvide foreldrepermisjonsordningen for de svært få familiene som, ved flerbarnsfødsler, får tre eller flere barn, slik at begge foreldre får være hjemme samtidig gjennom hele permisjonstiden.

19. januar 2016